

Folketingets Ligestillingsudvalg
lov@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

J.nr. 2021 - 8123
17. november 2021

Ligestillingsudvalget har i brev af 25. oktober 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 1 (L 18), som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 1:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 18. oktober 2021 fra FrikirkeNet og Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark, jf. L 18 – bilag 3?”

Svar:

FrikirkeNet og Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark har i deres bemærkninger til Ligestillingsudvalget af 18. oktober fremført, at de mener, lovændringen og indførelsen af beskyttelsesgrundene kønsidentitet, kønsudtryk og køns-karakteristika kan føre til begrænsning af ytringsfriheden, at lovændringen skal værne mod hadtale – ikke indføre nysprog, at utydelighed kombineret med delt bevisbyde vil skabe utryghed og føre til selvrensensur, og at trosbaserede civilsamfunds-aktører, som ikke er et trossamfund, stilles i en usikker retsposition.

Som det fremgår af forslaget, er LGBTI-personer en særlig udsat gruppe i forhold til blandt andet diskrimination. Formålet med lovforslaget er at styrke og tydeliggøre beskyttelsen af LGBTI-personer mod forskelsbehandling, hadforbrydelser og hadefulde ytringer.

I den forbindelse tydeliggøres beskyttelsen af transpersoner og interkønnede mod forskelsbehandling, hadforbrydelser og hadefulde ytringer. Det sker ved at indføre beskyttelsesgrundene kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika i ligestillingsloven, ligebehandlingsloven, forskelsbehandlingsloven, racediskriminationsloven, lov om Ligebehandlingsnævnet samt i straffelovens §§ 81, nr. 6 og 266 b, stk. 1.

Hensigten med lovforslaget er ikke at indføre en bestemt eller ny kønsopfattelse i samfundet eller indskrænke ytrings- eller religionsfriheden. Derimod har forslaget til hensigt at forbedre retssikkerheden for transpersoner og interkønnede ved at gøre den gældende retstilstand eksplicit i lovgivningen. Det er vurderingen, at dette ikke i tilstrækkeligt omfang kan opnås gennem ændring af bemærkningerne til lovforslaget.

FrikirkeNet og Kirkelig Forening for Indre Mission anfører, at tilføjelsen af begreberne ”kønsidentitet”, ”kønsudtryk” og ”kønskarakteristika” i lovgivningen er at indføre nysprog, og de foreslår, at der i stedet anvendes begrebet ”egen kønsopfattelse”. Til det bemærkes, at begreberne allerede i dag anvendes både internationalt og nationalt, fx af Sundhedsstyrelsen. Det vurderes bl.a. derfor, at det vil være unødigt komplicerende at indføre et nyt begreb som ”egen kønsopfattelse”, når der allerede findes dækkende begreber.

Det bemærkes i øvrigt, at ”kønskarakteristika” ikke kan rummes i den individuelle og subjektive forståelse af eget køn, som ligger i begrebet ”egen kønsopfattelse”. Idet ”kønskarakteristika” dækker over objektivt konstaterbare legemlige egenskaber, der kendetegner og differentierer kønnet, fx antallet af X- og Y-kromosomer, typen af indre og ydre kønsorganer, endokrine forhold, skægvækst og brystudvikling.

FrikirkeNet og Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark frygter for selvcensur på grund af tydeliggørelse af, at ligestillingsloven beskytter transpersoner og interkønnede mod forskelsbehandling jf. § 2, stk. 3, kombineret med Ligebehandlingsnævnets delte bevisbyrde.

Det bemærkes, at Ligebehandlingsnævnet allerede i dag behandler sager om forskelsbehandling på grund af kønsudtryk og kønsidentitet. Ligesom det er vurderingen, at også forskelsbehandling på grund af kønskarakteristika er omfattet af lovgivningen i dag. Det bemærkes endvidere, at Ligebehandlingsnævnet alene kan behandle en ytring, hvis det kan påvises, at ytringen er en del af den eller de faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling mod en konkret person, så personen på grund af fx sin kønsidentitet er blevet behandlet ringere end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

En generel offentlige ytring om LGBTI-personer kan ikke behandles af Ligebehandlingsnævnet. Det er derfor vurderingen, at der ikke er grundlag for at antage, at den foreslåede ændring af ligestillingsloven mv. vil føre til selvcensur.

Rammerne for ytringsfriheden er justitsministerens ressort. Der er derfor indhentet følgende bidrag fra Justitsministeriet:

”Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.1.1, lægges det til grund, at begreberne kønsidentitet og kønsudtryk allerede i dag er omfattet af anvendelsesområdet for straffelovens § 266 b om hadefulde ytringer. Det er uafklaret, om det også gælder kønskarakteristika. Justitsministeriet vurderer dog, at også kønskarakteristika formentlig vil være at anse som omfattet.

Den foreslåede ændring af straffelovens § 266 b har således til formål at tydeliggøre retstilstanden og styrke retssikkerheden, idet kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika fremover kommer til at fremgå direkte af bestemmelsens ordlyd.

Det bemærkes, at bestemmelsen alene omfatter udtalelser eller meddelelser, ved hvilke en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af de i bestemmelsen oplyste grunde. Det er endvidere et krav, at udtalelsen eller meddelelsen fremsættes offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds. Derved falder udtalelser eller meddelelser, som ikke indebærer, at personer trues, forhånes eller nedværdiges, helt uden for anvendelsesområdet for bestemmelsen.”

I forhold til hvorvidt trosbaserede civilsamfundsaktører, som ikke er et trossamfund, stilles i en usikker retsposition, har loven til formål at tydeliggøre og styrke såvel forurettedes som foruretterens retssikkerhed, idet kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika fremover kommer til at fremgå direkte af ligestillingslovens ordlyd. Dette følger af, at forskelsbehandling af transpersoner og interkønnede allerede i dag er omfattet af lovgivningen, og at transpersoner og interkønnede derfor også i dag vil kunne klage til Ligebehandlingsnævnet. Der er således ikke tale om en udvidelse af lovens område for så vidt angår beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika.

Beskæftigelsesministeriet bemærker i den forbindelse, at anvendelsesområdet for ligestillingsloven kapitel 2 om forbud mod forskelsbehandling følger af ligestillingslovens § 1 a, stk. 1. Ligestillingslovens § 1 a, stk. 1, omfatter enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed og myndigheder og organisationer og alle personer, som leverer varer og tjenesteydelser, der er tilgængelige for offentligheden inden for både den offentlige og private sektor, herunder offentlige organer, og som tilbydes uden for privat- og familielivet, samt transaktioner i den forbindelse. Der er ikke foreslået ændringer af bestemmelsen.

Eksempelvis har Ligebehandlingsnævnet i en KEN nr. 9771 af 17. december 2014 udtalt, at forskelsbehandling på grund af køn i forbindelse med et drengeskoleforbeholdt drenge ikke faldt under lovens anvendelse. Nævnet lagde vægt på, at fonden efter sine vedtægter varetager et socialt formål, og ikke er en organisation inden for almen virksomhed i lovens forstand. Endelig lagde nævnet vægt på, at fondens tilbud til de drenge, som fonden har til formål at hjælpe, er vederlagsfrie.

Spørgsmålet om, hvorvidt fx en bestyrelse vil kunne bede et frivilligt medlem om at trække sig fra en bestyrelsespost på grund af personens kønsudtryk og/eller kønsidentitet, vil allerede i dag kunne indbringes for Ligebehandlingsnævnet.

Det vil i den forbindelse være Ligebehandlingsnævnets opgave indledningsvist at vurdere, om ligestillingsloven finder anvendelse, og herefter om det er åbenbart, at klager ikke vil få medhold i klagen. Hvis dette er tilfældet, kan Ligebehandlingsnævnet afvise klagen. Hvis det ikke er åbenbart, vil den person, der anser sig for krænket skulle påvise, at der foreligger forskelsbehandling og underbygge sin påstand herom med fx skriftligt materiale eller egne og tredjemands udsagn. Der skal således foreligger faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der er sket en forskelsbehandling, og at den pågældende derved er blevet behandlet ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Ligebehandlingsnævnet vil endvidere skulle vurdere, om den konkrete sag falder ind under undtagelserne fra forbuddet mod forskelsbehandling.

I den udgave af lovforslaget, der blev sendt i offentlig høring, indgik der en undtagelse fra forbuddet mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk og køns karakteristika, hvoraf det fremgik, at forbuddet mod forskelsbehandling kan fraviges, hvis dette er begrundet i et legitimt formål, og midlerne til at opnå dette mål er nødvendige og hensigtsmæssige. Ved en tekniske fejl indeholder det fremsatte lovforslag ikke en bestemmelse herom.

På den baggrund vil der blive fremsat et ændringsforslag, der indsætter bestemmelsen i ligestillingsloven. Det vil samtidig blive præciseret i bemærkningerne til ændringsforslaget, at legitime formål eksempelvis kan være hensyn til foreningsfrihed, blufærdighed, sundhedsfaglige begrundelser samt sportslige aktiviteter.

Det bemærkes i øvrigt, at klagerne i Ligebehandlingsnævnet behandles på skriftligt grundlag, og at der ikke er mulighed for mundtlig bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer. Sager, der kræver mundtlig bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer, kan som hidtil behandles ved domstolene.

Venlig hilsen

Mattias Tesfaye
Fungerende minister for ligestilling